

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie III./2022
Senát III

Nález:

spisová značka	III. ÚS 431/2020
populárny názov	Právne zastúpenie v dovolacom konaní
sudca spravodajca	Martin Vernarský
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	24.03.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	<p>I. Účelom procesnej rigidity dovolacieho konania vyplývajúcej z Civilného sporového poriadku nie je nachytať dovolateľa na vade podaného dovolania, ale výlučne snaha dôkladne vyvážiť (i) právnu istotu sporových strán nastolenú právoplatným rozhodnutím v základnom konaní, čo je podporené procesnou zodpovednosťou dovolateľa za podobu požadovanej súdnej ochrany, a (ii) požiadavku zabezpečiť možnosť odstránenia najzávažnejších procesnoprávných alebo hmotnoprávných defektov základného sporového konania.</p> <p>II. Základnému právu na súdnu ochranu nezodpovedá postup súdu, ktorý po zistení, že sporová strana iniciatívne žiada o využitie subjektívneho práva nesúceho potenciál procesný nedostatok odstrániť, na žiadosť nijako nezareaguje, ale, využijúc práve predmetný procesný nedostatok, rýchlo rozhodne bez poskytnutia súdnej ochrany v merite.</p>
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ ako žalovaný 1 bol stranou konania vedeného na Okresnom súde Prešov, v ktorom sa žalobca domáhal od žalovaných zaplata peňaznej pohľadávky v sume 40 595,12 eur s príslušenstvom. Okresný súd rozsudkom z 21. marca 2017 žalobe v celom rozsahu vyhovel a žalobcovi priznal náhradu trov konania.</p> <p>Na odvolanie sťažovateľa Krajský súd v Prešove rozsudkom z 11. decembra 2018 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a úspešnému žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalovaným.</p> <p>Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu sťažovateľ podal 28. marca 2019 dovolanie. Okresný súd 3. mája 2019 doručil sťažovateľovi výzvu na zaplata súdneho poplatku za dovolanie. Sťažovateľ 13. mája 2019 doručil okresnému súdu návrh na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Okresný súd 30. júla 2019 doručil sťažovateľovi vyjadrenie žalobcu k dovolaniu, ku ktorému sťažovateľ 15. augusta 2019 zaujal prostredníctvom svojho právneho zástupcu svoje stanovisko. Právny zástupca sťažovateľa 3. októbra 2019 mailom požiadal</p>

	<p>najvyšší súd o umožnenie nahliadnuť do spisu.</p> <p>Najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol dovolanie sťažovateľa a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Napadnuté rozhodnutie odôvodnil tým, že nebola splnená osobitná procesná podmienka podľa § 429 ods. 1 Civilného sporového poriadku, preto bolo potrebné dovolanie sťažovateľa odmietnuť s poukazom na § 447 písm. e) Civilného sporového poriadku.</p> <p>Dôvodom odmietnutia dovolania sťažovateľa bola skutočnosť, že sťažovateľ, súc poučený odvolacím súdom o povinnom zastúpení advokátom v dovolacom konaní, k svojmu dovolaniu priložil splnomocnenie vzťahujúce sa na inú právnu vec, a tým nepreukázal splnenie procesnej podmienky povinného právneho zastúpenia v dovolacom konaní.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Právo na prístup k súdu nemá absolútnu povahu a sú možné isté jeho obmedzenia, súčasne však akékoľvek obmedzenia stanovené vnútroštátnym právom nesmú obmedzovať prístup k súdu takým spôsobom či do takej miery, aby bolo právo danej osoby zasiahnuté v samotnej svojej podstate. Z toho vyplýva pre konajúce súdy povinnosť zamedziť na jednej strane pri aplikácii príslušných procesných pravidiel nadmernému formalizmu, ktorý by bol v rozpore so spravodlivosťou konania, na druhej strane zamedziť prílišnej voľnosti, ktorá by vo svojom dôsledku viedla k odbúraní procesných náležitostí upravených zákonom.</p> <p>Nevyhnutnými podmienkami dovolacieho konania podľa § 429 Civilného sporového poriadku sú:</p> <p>(i) dovolanie, resp. iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom a zároveň</p> <p>(ii) dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom.</p> <p>Tieto podmienky musia byť splnené kumulatívne. Striktná koncentrácia je v dovolacom konaní predpísaná výlučne vo vzťahu k rozsahu (§ 430 CSP) a dôvodom (§ 434 CSP) podaného dovolania. Rešpekt k základnému právu na súdnu ochranu potom ale nedovoľuje popísanú koncentráciu uplatňovať aj na iné zákonné požiadavky, ktoré je dovolateľ v záujme meritórneho pojednania svojho dovolania povinný splniť. Pri prvej z dvoch kumulatívne formulovaných podmienok rekapitulovaných v predchádzajúcom odseku je nesporným, že musí byť preukázaná už pri podaní dovolania, čo je dané jej povahou (spísanie dovolania advokátom). Pokiaľ však ide o druhú podmienku, ktorá je práve v sťažovateľovej veci sporná, jej povaha spolu s relevantnou právnou úpravou nevyklučujú preukázanie aj počas dovolacieho konania.</p> <p>V situácii, keď z obsahu súdneho spisu bol nedostatok právneho zastúpenia interpretovateľný aj ako zjavné nedopatrenie, aj keď konajúce súdy nemali povinnosť predmetnú vadu odstraňovať a keď advokát prezentujúci sa ako splnomocnený zástupca dovolateľa žiadal o nahliadnutie do spisu, bolo povinnosťou najvyššieho súdu buď oznámiť žiadateľovi nedostatok právneho zastúpenia vyplývajúci z (nesprávnej) plnej moci priloženej k dovolaniu, alebo umožniť Advokátskej kancelárii nahliadnutie do spisu po dodatočnom predložení plnej moci na zastupovanie sťažovateľa v dovolacom konaní. Ak by dovolací súd bol takto postupoval, vytvoril by priestor na odstránenie vady právneho zastúpenia samotným dovolateľom, prípadne jeho právnym zástupcom. Najvyšší súd však na žiadosť vôbec nereagoval a v krátkom čase rozhodol.</p> <p>Podľa názoru ústavného súdu účelom procesnej rigidity dovolacieho konania vyplývajúcej z Civilného sporového poriadku nie je nachytať dovolateľa na vade podaného dovolania, ale výlučne snaha dôkladne vyvážiť (i) právnu istotu sporových strán nastolenú právoplatným rozhodnutím v základnom konaní, čo je podporené procesnou zodpovednosťou dovolateľa za podobu požadovanej</p>

	<p>súdnej ochrany, a (ii) požiadavku zabezpečiť možnosť odstránenia najzávažnejších procesnoprávných alebo hmotnoprávných defektov základného sporového konania.</p> <p>Základnému právu na súdnu ochranu nezodpovedá postup súdu, ktorý po zistení, že sporová strana iniciatívne žiada o využitie subjektívneho práva nesúceho potenciál procesný nedostatok odstrániť, na žiadosť nijako nezareaguje, ale, využijúc práve predmetný procesný nedostatok, rýchlo rozhodne bez poskytnutia súdnej ochrany v merite.</p> <p>Postup najvyššieho súdu v dovolacom konaní nedovolene zasiahol do základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu i do jeho práva na spravodlivé súdne konanie. Následne označené práva sťažovateľa porušuje aj napadnuté uznesenie, keďže je procesným vyústením ústavne vadného postupu najvyššieho súdu a jeho odmietavý výrok je založený práve na vade dovolania, ktorej odstráneniu predchádzajúci neústavný procesný postup najvyššieho súdu zabránil. Preto aj uznesením najvyššieho súdu bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p>
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	rozhodnutie ESELP vo veci Kröhnert proti Českej republike z 9. 10. 2001, č. 60224/00,
súvisiace právne predpisy	
kľúčové slová	dovolanie-dovolacie konanie advokát, advokácia-zastúpenie advokátom zastúpenie, zastupovanie-povinné právne zastúpenie konanie-splnenie podmienok konania

spisová značka	III. ÚS 223/2021
populárny názov	Prípustnosť dovolania
sudca spravodajca	Martin Vernarský
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	10.03.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Právna otázka podľa § 421 CSP a dovolací dôvod (nesprávne právne posúdenie) podľa 432 CSP sú spojené nádoby, preto najvyšší súd nemôže posudzovať prípustnosť dovolania striktne len na základe toho, ako dovolateľ túto prípustnosť formálne vymedzil na konkrétnom riadku svojho podania. Je užitočné sa pozrieť aj na dovolací dôvod, vyabstrahovať z neho právnu otázku podľa § 421 CSP a až následne možno posúdiť, (a) či od tejto otázky záviselo napadnuté rozhodnutie a (b) či ide o otázku, ktorá napĺňa niektoré z písmen a) až c) v § 421 ods. 1 CSP. Ide o to pokúsiť sa autenticky porozumieť dovolateľovi – jeho textu ako celku, ale na druhej strane, nemožno dotvárať vec na úkor procesnej protistrany. Ide o dialóg, ale nie o právnu pomoc. Nie je úlohou najvyššieho súdu „hádať“, čo povedal dovolateľ, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu dovolacej otázky.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovatelia sa v konaní vedenom pred Okresným súdom Bratislava I proti žalovaným (depozitár a obchodník s cennými papiermi) domáhajú náhrady škody vo výške 15 236,01 eur s príslušenstvom, ku ktorej malo dôjsť v dôsledku neoprávneného prevodu ich akcií. Neznáma osoba pod vymyslenou identitou a na základe sfaľšovaného splnomocnenia požiadala 10. januára 2007 depozitára o oznámenie čísla účtu majiteľa cenných papierov sťažovateľov, čomu depozitár vyhovel a údaje poskytol ich zaslaním na adresu údajného splnomocnenca.

	<p>Následne táto neznáma osoba uzatvorila s obchodníkom zmluvu o obstaraní predaja cenných papierov, na základe ktorej boli akcie predané prostredníctvom burzy cenných papierov. Hodnota neoprávnene prevedených akcií sťažovateľov ku dňu ich predaja bola 15 236,01 eur. Uvedený skutok bol vyšetrovaný Okresným riaditeľstvom Policajného zboru Bratislava II ako trestný čin podvodu, trestné stíhanie však bolo prerušené, pretože sa nepodarilo zistiť páchatel'a.</p> <p>Okresný súd rozsudkom z 12. mája 2014 žalobu sťažovateľov zamietol. Proti tomuto rozsudku podali sťažovatelia odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil.</p> <p>Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podali sťažovatelia dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že dovolanie odmietol. Odmietnutie dovolania odôvodnil tým, že sťažovatelia nevymedzili uplatnený dovolací dôvod spôsobom vyplývajúcim z § 432 ods. 2 Civilného sporového poriadku, keďže nešpecifikovali právnu otázku, o ktorej tvrdia, že ešte nebola dovolacím súdom vyriešená.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>A) K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľov napadnutým uznesením najvyššieho súdu</p> <p>Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže v konkrétnej veci uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu (aj keď toto posúdenie najvyšším súdom je z hľadiska jeho ústavnej udržateľnosti preskúmateľné ústavným súdom v konaní o ústavnej sťažnosti). Ústavný súd v náleze vo veci sp. zn. II. ÚS 398/08 uviedol, že rešpektuje kompetenciu najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní, kým neprekročí ústavné štandardy.</p> <p>Ústavný súd po oboznámení sa s relevantnou časťou odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ako aj s obsahom dovolania zistil, že účinky výkonu dovolacej právomoci nemožno vyhodnotiť ako zlučiteľné so základným právom na súdnu ochranu. Ústavný súd musí súhlasiť so sťažovateľmi, že obsahu ich dovolania nezodpovedá tvrdenie najvyššieho súdu, že sťažovatelia „v dovolaní nešpecifikovali právnu otázku, o ktorej tvrdia, že ešte nebola dovolacím súdom vyriešená“. Z obsahu dovolania je totiž zrejmé, že dovolacia právna otázka je vymedzená ako „otázka nároku majiteľa cenných papierov na náhradu škody pri neoprávnenom prevode“.</p> <p>Podľa názoru ústavného súdu (I. ÚS 336/2019) nie je správne, ak sa najvyšší súd zameria len na jednu vetu, ktorú dovolateľ prípadne v dovolaní označí ako právnu otázku, a izoluje sa od toho, ako je vymedzený dovolací dôvod. Právna otázka podľa § 421 CSP a dovolací dôvod (nesprávne právne posúdenie) podľa 432 CSP sú spojené nádoby, preto najvyšší súd nemôže posudzovať prípustnosť dovolania striktne len na základe toho, ako dovolateľ túto prípustnosť formálne vymedzil na konkrétnom riadku svojho podania. Je užitočné sa pozrieť aj na dovolací dôvod, vyabstrahovať z neho právnu otázku podľa § 421 CSP a až následne možno posúdiť, (a) či od tejto otázky záviselo napadnuté rozhodnutie a (b) či ide o otázku, ktorá napĺňa niektoré z písmen a) až c) v § 421 ods. 1 CSP. Ide o to pokúsiť sa autenticky porozumieť dovolateľovi – jeho textu ako celku, ale na druhej strane, nemožno dotvárať vec na úkor procesnej protistrany. Ide o dialóg, ale nie o právnu pomoc. Nie je úlohou najvyššieho súdu „hádať“, čo povedal dovolateľ, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu dovolacej otázky.</p> <p>Keďže do obsahu základného práva na súdnu ochranu/práva na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy patrí aj ochrana, ktorá sa strane poskytuje v konaní o opravných prostriedkoch, ak riadne splní zákonné podmienky prípustnosti, pričom sťažovatelia tieto podmienky splnili, najvyšší súd odmietnutím dovolania porušil základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1</p>

	<p>ústavy.</p> <p>V súvislosti so sťažovateľmi namietaným porušením základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy ústavný súd uvádza, že vyhovenie časti ústavnej sťažnosti je založené výlučne na kritike posúdenia prípustnosti dovolania najvyšším súdom, teda na vade rýdzo procesnej povahy. Ústavný súd preto nezistil existenciu ústavne relevantnej súvislosti medzi označeným právom a napadnutým uznesením najvyššieho súdu v nadväznosti na rozsah prieskumu napadnutého uznesenia. Ústavný súd tak ústavnej sťažnosti v tejto časti nevyhovel.</p> <p>B) K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľov napadnutým rozsudkom krajského súdu</p> <p>V danom prípade bol proti napadnutému rozsudku krajského súdu podaný mimoriadny opravný prostriedok – dovolanie, ktorý zákon na ochranu základných práv účinne poskytuje. Najvyšší súd dovolanie proti napadnutému rozsudku krajského súdu napadnutým uznesením odmietol, na základe už uvedeného však ústavný súd toto uznesenie zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie s tým, že najvyšší súd podané dovolanie znova prerokuje a opätovne o ňom rozhodne. Právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť o predmetnom dovolaní proti napadnutému rozsudku krajského súdu v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEF a iných súdov	II. ÚS 398/08 I. ÚS 336/2019
súvisiace právne predpisy	zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok
kľúčové slová	dovolanie-dovolacie konanie náhrada škody (ujma)-majetková ujma dovolacie dôvody-nesprávne právne posúdenie dovolanie-dovolacie dôvody

spisová značka	III. ÚS 297/2021
populárny názov	Právna povaha incidenčného konania
sudca spravodajca	Martin Vernarský
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	10.03.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Incidenčné konanie je sporové konanie vyvolané konkurzom. Svojou povahou je to určovacie konanie, v ktorom sa konkurzný veriteľ pozitívne domáha určenia svojej prihlásenej popretej pohľadávky, a to jej právneho dôvodu, poradia alebo výšky. Predmetom dovolacieho konania nebol preto nárok na zaplatenie peňažnej pohľadávky, ale určujúci výrok okresného súdu, podľa ktorého pohľadávka žalobcu uplatnená v konkurznom konaní proti úpadcovi v sume 726,58 eur je pohľadávkou proti podstate v zmysle § 87 ods. 2 písm. i) zákona o konkurze a reštrukturalizácii.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ je správcom konkurznej podstaty dlžníka J-PLASTIK s. r. o. v konkurze. Sociálna poisťovňa, ústredie Bratislava (žalobca), si do konkurzu vyhláseného na majetok úpadcu prihlásila podaním z 28. mája 2019 ako

	<p>pohľadávku proti podstate podľa § 87 ods. 2 písm. k) zákona o konkurze a reštrukturalizácii pohľadávku 6 165,87 eur z titulu neuhradeného poistného úpadcom za obdobie november 2018 až február 2019.</p> <p>Listom z 22. augusta 2019 sťažovateľ oznámil žalobcovi, že ním uplatnenú pohľadávku, čo sa týka dôvodu a výšky pohľadávky v sume 726,58 eur, vrátane jej poradia, neuznáva z dôvodu, že nezaplatené poistné za obdobie november 2018 nemožno považovať za pohľadávku proti podstate, keďže táto vznikla v období pred vyhlásením konkurzu na majetok úpadcu, t. j. pred 21. decembrom 2018.</p> <p>Žalobou doručenu okresnému súdu 6. septembra 2019 sa žalobca domáhal proti sťažovateľovi určenia právneho dôvodu, výšky a poradia sťažovateľom popretej pohľadávky proti podstate v sume 726,58 eur. Okresný súd rozhodol o žalobe rozsudkom z 19. novembra 201, ktorým určil, že pohľadávka žalobcu uplatnená ako pohľadávka proti podstate podľa § 87 ods. 2 písm. k) v sume 726,58 eur sa na základe právneho dôvodu a výšky považuje za zistenú. Súčasne rozhodol, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.</p> <p>Na základe odvolania sťažovateľa Krajský súd v Prešove rozsudkom zo 14. mája 2020 rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil a žalobcovi priznal plnú náhradu trov odvolacieho konania. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal sťažovateľ dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodnil ustanoveniami § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku, keďže neidentifikoval žiadne rozhodnutie dovolacieho súdu, ktorým by bola predmetná právna otázka vyriešená, a súčasne poukázal na explicitnú právnu úpravu vzniku pohľadávky z verejnoprávneho vzťahu v zmysle § 120 ods. 2 in fine zákona o konkurze a reštrukturalizácii.</p> <p>Najvyšší súd napadnutým rozhodnutím dovolanie sťažovateľa odmietol a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Podľa dovolacieho súdu dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP názoru nie je naplnený tým, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalovaného (sťažovateľa). Dovolací súd nepripustil ani dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP s poukazom na § 422 ods. 1 písm. a) CSP, v zmysle ktorého dovolanie nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy, teda v tzv. bagateľných veciach.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody. Úlohou dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku je v prípade, že ním dovolateľ namieta nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom (tak ako to je aj v prípade sťažovateľa) riešenie zásadných právnych otázok, ktoré neboli vyriešené dovolacím súdom v jeho rozhodovacej praxi § 421 ods. 1 písm. b) CSP, prípadne zjednocovanie judikatúry § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP.</p> <p>Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia vo vzťahu k dôvodu dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP uviedol, že jeho prípustnosť je limitovaná ustanovením § 422 CSP. V zmysle uvedeného zákonného ustanovenia je dovolanie neprípustné v tzv. bagateľných veciach. Skutočnosť, či ide o bagateľnú vec, je limitovaná predmetom konkrétneho konania, teda tým, o čo strane v tej ktorej posudzovanej veci ide. V predmetnej veci bola podľa názoru najvyššieho súdu predmetom konania peňažná pohľadávka proti podstate vo výške 726,58 eur. Dovolací súd konštatoval, že v posudzovanom prípade ide o bagateľnú vec, keďže nie je splnená podmienka uvedená v ustanovení § 422 ods. 1 písm. a) CSP. Keďže dovolanie žalovaného (sťažovateľa) smerovalo proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému nie je procesne prípustné, najvyšší súd ho odmietol bez toho, aby sa zaoberal preskúmaním napadnutého rozhodnutia z hľadiska jeho vecnej správnosti.</p>

	<p>V prípade, že pohľadávka veriteľa uplatnená v konkurznom konaní bola popretá, veriteľ má právo domáhať sa určenia popretej pohľadávky na súde tzv. incidenčnou žalobou. Incidenčné konanie je sporové konanie vyvolané konkurzom. Svojou povahou je to <u>určovacie konanie</u>, v ktorom sa konkurzný veriteľ pozitívne domáha určenia svojej prihlásenej popretej pohľadávky, a to jej právneho dôvodu, poradia alebo výšky. Vzhľadom na uvedené sa nemožno stotožniť so značne zjednodušeným a formalizovaným konštatovaním najvyššieho súdu, že predmetom dovolacieho konania bola peňažná pohľadávka proti podstate vo výške 726,58 eur. <u>Predmetom dovolacieho konania nebol nárok na zaplatenie peňažnej pohľadávky, ale určujúci výrok okresného súdu, podľa ktorého pohľadávka žalobcu uplatnená v konkurznom konaní proti úpadcovi v sume 726,58 eur je pohľadávkou proti podstate v zmysle § 87 ods. 2 písm. i) zákona o konkurze a reštrukturalizácii.</u></p> <p>Výklad a aplikácia ustanovenia § 422 ods. 1 písm. a) CSP najvyšším súdom na prípad sťažovateľa je arbitrárna, a tým ústavne neudržateľná. Najvyšší súd odmietnutím dovolania sťažovateľa z dôvodu nesprávnej aplikácie ustanovenia § 422 ods. 1 písm. a) CSP obmedzujúceho prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP pri peňažnom plnení (ratione valoris) zamedzil sťažovateľovi prístup k dovolaciemu súdu, v dôsledku čoho došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov § 87
klúčové slová	dovolenie-prípustnosť konanie-bagatel'ná vec konkurz a reštrukturalizácia / vyrovnanie-spy vyvolané konkurzom (incidenčné)

spisová značka	III. ÚS 363/2021
populárny názov	Sloboda prejavu a právo na ochranu osobnosti
sudca spravodajca	Martin Vernarský
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	24.02.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 10 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 26 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 26 ods. 2
analytická právna veta	Obmedzenie slobody prejavu sa nepovažuje za nevyhnutné v demokratickej spoločnosti, pokiaľ nezohľadňuje hodnotiaci charakter dotknutého výroku ani záujem na zachovaní slobody prejavu v prípade vyjadrovania kritických názorov na negatívne spoločenské javy, ktoré sú oprávnené predmetom záujmu verejnosti. V prípade posudzovania práva lekára na ochranu cti a ľudskej dôstojnosti je potrebné zohľadňovať, či je predmetom sporných výrokov súkromie lekára (t.j. neverejné pôsobenie lekára ako súkromnej osoby), ktoré požíva vyššiu mieru ochrany, alebo poskytovanie zdravotnej starostlivosti lekárom ako osobou zastávajúcou významnú spoločenskú rolu, teda sféra, ktorá je oprávnená predmetom záujmu verejnosti.
skutkový stav a základné	Sťažovateľ bol žalovaným v konaní vedenom na Okresnom súde Košice I, v

<p>fakty</p>	<p>ktorom sa žalobca domáhal ochrany osobnosti z dôvodu, že sťažovateľ dňa 24. júla 2013 zverejnil na internetovej stránke článok (blog), v ktorom opísal priebeh poskytovania zdravotnej starostlivosti sťažovateľovi dňa 14. júla 2013 okrem iného aj žalobcom ako v tom čase službu konajúcim lekárom. Žalobca podanou žalobou namietal, že sťažovateľ dotknutým článkom zasiahol do jeho práva na ochranu osobnosti a návrhom na zmenu žaloby doručeným 2. marca 2015 žiadal ospravedlnenie za nepravdivé výroky zverejnené v dotknutom článku, v ktorom bolo uvedené:</p> <p><i>"Povrchne a arogantne pôsobiaci lekár napriek údajnej odbornosti nevykonal aj USG vyšetrenie semenníkov, dokonca ich prehmatával rukami (!). Nevytvoril si tým predpoklad na zistenie skutočnej diagnózy zdokumentovanej až na druhý deň obvodným urológom (zápal nadsemenníka s cystou 8 mm). Naopak veľmi výrazne skomplikoval ďalší postup iných lekárov a môj zdravotný stav, hlavne bolesť v miešku."</i></p> <p>Zároveň žiadal, aby v ospravedlnení sťažovateľ uviedol, že citované výroky sa nezakladajú na pravde a že nimi ako difamujúcimi a nepravdivými skutkovými tvrdeniami a neoprávnenou kritikou sťažovateľ v značnej miere zasiahol do zákonom chránených osobnostných práv žalobcu, čím znížil jeho ľudskú dôstojnosť, vážnosť, profesijnú česť a dobré meno. Súčasťou návrhu bola aj povinnosť odstrániť celý dotknutý článok z internetovej stránky a zdržať sa akéhokoľvek rozširovania informácií v ňom obsiahnutých, ako aj povinnosť sťažovateľa uhradiť žalobcovi 15.000 eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy.</p> <p>Okresný súd rozsudkom zo dňa 28. októbra 2015 rozhodol o žalobe tak, že: a) sťažovateľ je povinný na vlastné náklady uverejniť na svojom blogu ospravedlnenie v znení uvedenom v rozsudku; b) konštatoval, že sťažovateľ uverejnením difamujúcich a nepravdivých skutkových tvrdení a neoprávnenou kritikou v značnej miere zasiahol do zákonom chránených práv na ochranu osobnosti žalobcu, čím znížil jeho ľudskú dôstojnosť, vážnosť, profesijnú česť a dobré meno; c) sťažovateľ je povinný odstrániť časť predmetného článku v rozsahu stanovenom dotknutým rozsudkom; d) sťažovateľ je povinný zaplatiť žalobcovi 3.000,- EUR titulom náhrady nemajetkovej ujmy; e) v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.</p> <p>Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, v ktorom namietal nedostatočné odôvodnenie, nesprávne skutkové zistenia a nesprávne právne posúdenie súdom prvej inštancie. Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu okrem výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti ako vecne správny, keď sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením jeho rozhodnutia, konštatujúc správnosť jeho dôvodov.</p> <p>Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 27. septembra 2018 ako nepripustné odmietol.</p> <p>Spor, ktorý je predmetom ústavnej sťažnosti, spočíva v konflikte medzi ústavou a dohovorom garantovanou slobodou prejavu sťažovateľa a právom na ochranu osobnosti žalobcu, ktoré je taktiež garantované tak ústavou, ako aj dohovorom. Keďže sťažovateľovi bola rozsudkom okresného súdu uložená povinnosť ospravedlniť sa žalobcovi, odstrániť časť sporného článku a povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy, ktoré krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil, je nepochybné, že rozhodnutiami všeobecných súdov došlo k zásahu do ústavou garantovanej slobody prejavu sťažovateľa, t.j. došlo k jej obmedzeniu. Úlohou ústavného súdu bolo posúdiť, či v danom prípade išlo z ústavného hľadiska o akceptovateľné obmedzenie slobody prejavu.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Obmedzenie slobody prejavu sťažovateľa sledovalo ochranu práva na súkromie, resp. práva na ochranu osobnosti žalobcu (vážnosti, profesijnej cti a dobrého mena), čo nepochybne možno považovať za legitímny cieľ. Z hľadiska ústavnej akceptovateľnosti napadnutého rozsudku bolo preto kľúčovým posúdenie, či bol</p>

zásah do slobody prejavu sťažovateľa primeraný, t. j. či zodpovedal zásade proporcionality. Na uvedený účel, obdobne ako v iných porovnateľných prípadoch ústavný súd vykonal test proporcionality založený na hľadaní odpovedí na otázky KTO, O KOM, ČO, KDE, KEDY a AKO v danom prípade „hovoril“ (uverejnil informáciu).

KTO: Z judikatúry ESLP vyplýva, že privilegované postavenie z hľadiska ochrany slobody prejavu patrí novinárom a masmédiám, a to zvlášť pri informovaní o veciach verejného záujmu. V prípade sťažovateľa nejde o novinára či vydavateľa periodickej tlače alebo vysielateľa. Sťažovateľ sporný článok umiestnil na svoj blog ako občan v súvislosti s riešením svojho vlastného prípadu a svojim zovšeobecňovaním problému sa sťažovateľ dotkol aj celkovej úrovne poskytovania zdravotnej starostlivosti.

O KOM: Dôsledkom snahy o podporu výmeny názorov o verejne zaujímavých témach je aj kategorizácia osôb, ktorých sa informácie uvedené v tlači týkajú a do ktorých osobnostnej sféry negatívne zasahujú, resp. môžu zasahovať. Hranice akceptovateľnosti šírenia informácií týkajúcich sa osobnostnej sféry sú najširšie u politikov a najužšie u „bežných“ občanov. V danom prípade inkriminovaná časť článku obsahovala informácie týkajúce sa žalobcu vykonávajúceho v čase uverejnenia článku povolanie lekára na urologickom oddelení fakultnej nemocnice, t. j. u verejného poskytovateľa zdravotnej starostlivosti, pričom kritika obsiahnutá v časti sporného článku sa týkala spôsobu poskytnutia zdravotnej starostlivosti sťažovateľovi zo strany žalobcu, celkového prístupu k sťažovateľovi a spôsobu vyjadrovania žalobcu ako ošetrojúceho lekára. Aj keď v posudzovanom prípade nešlo o osobu verejného záujmu, ústavný súd prihliadol na skutočnosť, že inkriminovaný článok sa netýkal intímnej sféry žalobcu, ale výkonu jeho povolania ako lekára zastávajúceho významnú spoločenskú rolu, teda sféry, ktorá je oprávnené predmetom záujmu verejnosti.

ČO: Pri posudzovaní proporcionality medzi slobodou prejavu a právom na ochranu osobnosti sa ústavný súd zameril aj na obsah prejavu sťažovateľa (teda na to, ČO bolo obsahom inkriminovaného článku), ktorý mal spôsobiť nepripustný zásah do osobnostných práv žalobcu. Podnetom na napísanie článku bola osobná skúsenosť sťažovateľa s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, s ktorou pociťoval hlbokú nespokojnosť a ktorú vnímal ako nedôstojnú a poškodzujúcu. Verejná diskusia o úrovni poskytovania zdravotnej starostlivosti a o vzťahu lekár – pacient prebieha v Slovenskej republike dlhodobo, je predmetom živého záujmu verejnosti a vzhľadom na podstatu zdravotnej starostlivosti, ako aj fakt, že je hradená z verejných zdrojov, je vo všeobecnom záujme, aby úroveň tejto starostlivosti zodpovedala oprávneným očakávaniam osôb, ktorým je táto starostlivosť poskytovaná. Aj keď prvotným zámerom publikovania článku malo byť skôr riešenie „vlastného prípadu“ sťažovateľa, článok vyvolal niekoľko stranovú diskusiu a na jeho podklade bol redaktorom Denníka spracovaný článok s názvom „*Pacient: Lekár mi ublížil žiadam trest*“, ku ktorému sa rozvinula 13-stranová diskusia s množstvom diskutujúcich a ktorý priamo odkazuje na inkriminovaný článok sťažovateľa. Ústavný súd preto konštatuje, že predmet sporného článku treba považovať za vec verejného záujmu.

KDE: Vo všeobecnosti platí, že čím hromadnejšie sa informácia distribuuje, tým vyššia je ochrana osobnostných práv. Sporný článok sťažovateľ zverejnil prostredníctvom internetovej stránky Denníka (na svojom blogu), prístup ku ktorej je v podstate nielen neobmedzený, ale v súčasnej dobe elektronizácie spoločnosti i pomerne jednoduchý, a preto v širokej miere využívaný. Významné je i to, že údaje rozširované umiestnením na webovej stránke sú k dispozícii potenciálnym adresátom po časovo dlhšie, resp. fakticky neobmedzené obdobie. Preto takýto spôsob šírenia informácií je potrebné považovať za minimálne rovnako účinný ako rozširovanie údajov prostredníctvom elektronických médií, pri ktorých síce v momente uverejnenia informácie túto môže zachytiť väčší okruh adresátov, avšak s plynutím času takáto informácia prestáva byť (na rozdiel od prípadu jej trvalého uverejnenia na internetovej stránke) dostupná.

KEDY: Vo veci sťažovateľa nepovažoval ústavný súd načasovanie uverejnenia informácie za mimoriadne významný faktor pre posúdenie proporcionality zásahu.

AKO: Z hľadiska kritéria, AKO boli informácie v inkriminovanom článku formulované, ústavný súd vzal do úvahy judikatúru ESĽP, v zmysle ktorej treba pri posudzovaní limitov slobody prejavu starostlivo rozlišovať medzi faktmi a hodnotiacimi úsudkami. Existenciu faktov možno preukázať, zatiaľ čo otázka pravdivosti hodnotiacich úsudkov nepripúšťa dôkazy (Lingens c. Rakúsko, už spomínaný rozsudok; obdobne Feldek c. Slovenská republika, rozsudok z 12. 7. 2001). Aj keď hodnotiaci úsudok vzhľadom na svoj subjektívny charakter vylučuje dôkaz pravdy, musí vychádzať z dostatočného faktického základu (Jerusalem c. Rakúsko, rozsudok z 27. 2. 2001). Z uvedeného vyplýva, že ak v konkrétnom prípade sú z hľadiska ústavnej akceptovateľnosti posudzované hodnotiace úsudky, tak je ochrana výrokov takéhoto charakteru z hľadiska slobody prejavu s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu intenzívnejšia ako v prípade uverejnenia faktov (skutkových tvrdení), ktoré sa môžu ukázať neskôr ako nepravdivé.

Okresný súd pri posudzovaní celého článku dospel k záveru, že výraz „*povrchne a arogantne pôsobiaci lekár*“ sťažovateľ použil v súvislosti so spochybnením odbornosti žalobcu. Opomenul však, že tomuto výroku sťažovateľa predchádzali výroky opisujúce priebeh vyšetrenia sťažovateľa žalobcom, ktorý žalobca v konaní nepoprel. Žalovaná časť výroku „*povrchne a arogantne pôsobiaci lekár*“ teda nemala svoj pôvod (skutkový základ) v „*údajnej neodbornosti*“ žalobcu, ale v nedôstojnom, neempatickom, priam znevažujúcom spôsobe komunikácie žalobcu, či už so sťažovateľom ako pacientom, alebo v jeho prítomnosti so zdravotnou sestrou.

Nakoľko prístup, spôsob vyjadrovania žalobcu ako ošetrojúceho lekára nezodpovedal zákonnej požiadavke na zachovávanie dôstojnosti sťažovateľa ako pacienta a na humánny, etický a dôstojný prístup žalobcu ako zdravotníckeho pracovníka, u sťažovateľa prirodzene mohla vzniknúť dôvodná pochybnosť aj o odbornosti žalobcu, keďže túto, ako laik nevie posúdiť, a to najmä v konfrontácii s vyjadreniami obvodného urológa sťažovateľa, ktorý sťažovateľa nasledujúci deň vyšetřil (pričom vykonal aj sonografiu semenníkov) a žalobcom pôvodne stanovenú diagnózu doplnil o zápal nadsemenníka s cystou 8 mm.

Ústavný súd na základe uvedeného považoval žalovaný výrok „*Povrchne a arogantne pôsobiaci lekár napriek údajnej odbornosti nevykonal USG vyšetrenie semenníkov, dokonca ich prehmatával rukami (!)*“ za hodnotiaci úsudok, ktorý nepochybne mal oporu v skutkových zisteniach okresného súdu a pre vyslovenie ktorého preto existoval dostatočný faktický základ. V tomto kontexte sa ústavnému súdu nejaví kritika žalobcu v žalovanom výroku ako urážajúca, ponižujúca, zosmiešňujúca či dokonca škandalizujúca, ako to uvádza krajský súd.

Vo vzťahu k zostávajúcim výrokom „*Nevytvoril si tým (nevykonaním USG vyšetrenia, pozn.) predpoklad na zistenie skutočnej diagnózy zdokumentovanej až na druhý deň obvodným urológom (zápal nadsemenníka s cystou 8 mm. Naopak veľmi výrazne skomplikoval ďalší postup iných lekárov a môj zdravotný stav, hlavne bolesť v miešku.*“, ktoré boli konajúcimi súdmi označené za nepravdivé, ústavný súd nezistil dôvod na ústavnoprávnu korekciu napadnutého rozsudku v tejto časti. Ide o skutkové tvrdenia, ktoré vzhľadom na závery vykonaného dokazovania nemožno považovať za pravdivé. Vo vzťahu k týmto výrokom preto nebolo možné poskytnúť ochranu prostredníctvom slobody prejavu sťažovateľa.

Naproti tomu časť sporného článku «*Službukonajúci lekár na Urologickom odd. miesto zisťovania anamnézy začal vyšetrenie konštatovaním: „Čo to je za sprostosť, že vás poštipie ovad a vy máte teraz spuchnuté vajcia?“ Po mojej*

	<p><i>odpovedi, že to som riešiť neprišiel, ale že v tele je zápal, som dlhšie chorý a mne sa v noci na dnes zväčšili a rozboleli semenníky, ma uložil na vyšetrovacie lôžko a semenníky ručne prehmatá, čo bolo veľmi nepríjemné a bolestivé. Skonštatoval že: „to sú zdravé vajcia !“ Urobil USG moč. mechúra a prostaty, prostatu vyšetřil aj digitálne (prstami cez konečník). Pýtal sa ma pritom: „že čo?“ Vravím, je to nepríjemné, prestaňte s tým. Odpoveď: „To máte zapálenú prostatu a bolesť vyžaruje do semenníkov.“ (Niečo také podľa obvodného urológa neexistuje.) Dg. záver: Prostatitis.» je <u>vecným konštatovaním faktov</u>, ktoré žalobca v konaní nepoprel. Preto neexistoval legitímny dôvod na výrok konajúceho súdu o povinnosti sťažovateľa odstrániť túto časť zverejneného článku a zdržať sa akéhokoľvek rozširovania informácií v nej obsiahnutých. Uvedené výroky okresný súd neoznačil za nepravdivé, preto záver okresného súdu, že týmito výroky sťažovateľ zasiahol do práva žalobcu na ochranu jeho osobnosti, je zjavne neodôvodnený a arbitrárny.</i></p> <p>Krajský súd porušil slobodu prejavu sťažovateľa a jeho právo na slobodné rozširovanie informácií tým, že nezohľadnil hodnotiaci charakter dotknutého výroku a bez existencie legitímneho dôvodu uložil obmedzenie v podobe odstránenia časti zverejneného článku a zákazu jeho rozširovania. Pritom nevzal do úvahy skutočnosť, že sporné výroky sa týkali otázok verejného záujmu. Krajský súd v kolízii medzi základným právom sťažovateľa vyhľadávať a rozširovať informácie a slobodou prejavu a právom žalobcu na ochranu cti a ľudskej dôstojnosti nezohľadnil, že sporné výroky sa týkali výkonu povolania žalobcu ako lekára plniaceho významnú spoločenskú rolu, teda témou sporných výrokov nebolo súkromie, resp. neverejné pôsobenie žalobcu, ktoré požíva vyššiu mieru ochrany. Ústavný súd preto konštatuje, že prijaté obmedzenie slobody prejavu sťažovateľa nebolo nevyhnuté v demokratickej spoločnosti, keďže nezohľadňovalo hodnotiaci charakter dotknutých výrokov, ktoré požívajú zvláštny stupeň ochrany, a ani záujem na zachovaní slobody prejavu v prípade vyjadrovania kritických názorov na negatívne spoločenské javy, ktoré sú oprávnené predmetom záujmu verejnosti.</p> <p>Napadnutým rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na slobodu prejavu a na slobodné rozširovanie informácií podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj jeho práva na slobodu prejavu a slobodu rozširovania informácií podľa čl. 10 dohovoru. Ústavný súd vyhovel ústavnej sťažnosti aj v časti namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to vzhľadom na už konštatovanú arbitrárnosť záverov krajského súdu, nadväzujúcich na závery okresného súdu.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov</p>	<p>IV. ÚS 362/09, PL. ÚS 22/06, m. m. PL ÚS 6/04, III. ÚS 34/07 IV. ÚS 362/09, PL. ÚS 7/96</p> <p>II. ÚS 152/08, II. ÚS 326/09, IV. ÚS 107/2010, I. ÚS 408/2010, III. ÚS 351/2012, IV. ÚS 448/2012</p> <p>rozsudok EŠLP Prager a Oberschlick v. Rakúsko z 26.4.1995, sťažnosť č. 1594/90</p> <p>rozsudok EŠLP Bladet Tromso a Stensaas proti Nórsku z 20.5.1995, sťažnosť č. 21980/93</p> <p>Feldek c. Slovenská republika, rozsudok z 12. 7. 2001</p> <p>Lingens c. Rakúsko</p> <p>Jerusalem c. Rakúsko, rozsudok z 27. 2. 2001</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	

klúčové slová	ochrana osobnosti práva a slobody – základné ľudské práva a slobody-právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena práva a slobody – politické-sloboda prejavu a právo na informácie kolízia základných práv a slobôd
----------------------	--

spisová značka	III. ÚS 400/2021
populárny názov	Vymedzenie dovolacích dôvodov
sudca spravodajca	Martin Vernarský
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	02.03.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 47 ods. 3 Ústava Slovenskej republiky čl. 127 ods. 2
analytická právna veta	Ak dovolateľ dovolaním napáda výrok týkajúci sa viacerých samostatných nárokov je potrebné, aby dovolací dôvod vymedzil jasne a určito vo vzťahu ku každému nároku samostatne. Kasačné rozhodnutie najvyššieho súdu, ktorým bol zrušený výrok týkajúci sa viacerých samostatných nárokov dovolateľa na základe dovolacieho dôvodu, ktorý dovolateľ uviedol len vo vzťahu k jednému z týchto nárokov, v neprospech dovolateľovej protistrany (sťažovateľky) je ústavne neudržateľné, aj keď nejde o meritórne rozhodnutie.
skutkový stav a základné fakty	Okresný súd Prešov rozsudkom z 25.júna 2013 rozhodol tak, sťažovateľku zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 12.667,03 EUR spolu s príslušenstvom titulom náhrady škody a sumu vo výške 12.000,- EUR titulom náhrady nemajetkovej ujmy a v prevyšujúcej časti nárok žalobcu na náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy zamietol. Krajský súd v Prešove o odvolaniach oboch strán sporu rozhodol rozsudkom zo 16. decembra 2014 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil. Na základe dovolania podaného sťažovateľkou najvyšší súd 31.októbra 2017 rozhodol o zrušení rozsudku krajského súdu a vrátení veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Krajský súd opätovne rozsudkom z 27.septembra 2018 rozsudok okresného súdu potvrdil. Žalobca podal dovolanie proti výroku krajského súdu, ktorým bolo potvrdené čiastočné zamietnutie žaloby o náhradu škody a čiastočné zamietnutie žaloby o náhradu nemajetkovej ujmy a sťažovateľka podala dovolanie v rozsahu, ktorým krajský súd potvrdil vyhovie žalobe v časti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 12.000,- EUR. Najvyšší súd ústavnou sťažnosťou napádaným uznesením z 30. apríla 2020 vyhovel obom podaným dovolaniam a zrušil uznesenie krajského súdu vo všetkých dovolaniach napádaných výrokoch. Svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 420 písm. f) CSP a teda tým, že konanie je postihnuté vadou zmätočnosti spočívajúcou v nepreskúmateľnosti rozhodnutia krajského súdu z dôvodu jeho nedostatočného odôvodnenia. Následne sa najvyšší súd pri svojom rozhodovaní už nezaoberal právnymi vadami rozhodnutia krajského súdu, ktoré mu boli v odvolaniach vytýkané. Ústavný súd ústavnú sťažnosť v rozsahu namietaného porušenia práva na súdnu a inú právnu ochranu a základného práva na rovnosť účastníkov v konaní napádaným uznesením najvyššieho súdu vo výroku o zrušení rozsudku krajského súdu v rozsahu potvrdenia čiastočného zamietnutia žaloby o nárokoch na náhradu škody a nemajetkovej ujmy prijal na ďalšie konanie.
z odôvodnenia	Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti vytýka najvyššiemu súdu, že zrušil rozhodnutie krajského súdu v prospech žalobcu na základe dovolacieho dôvodu – vady zmätočnosti, ktorý žalobca vo svojom dovolaní neuviedol a už vôbec nevymedzil zákonom predpísaným spôsobom podľa ust. § 431 ods. 2 CSP. Ústavný súd sa v prvom rade vysporiadal s tým, či sťažnosťou napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu spadá do jeho právomoci, pričom pri rozhodovaní prihliadal na svoju doterajšiu rozhodovaciu prax (napr. II. ÚS 344/2019, III. ÚS 46/2013). Aj napriek tomu, že vyhodnocovanie splnenia podmienok prípustnosti dovolania patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu, a že ústavný súd môže

	<p>zásadne o merite veci rozhodovať len v prípade ústavnej sťažnosti podanej proti konečným rozhodnutiam orgánov verejnej správy, môže kasačné rozhodnutie v neprávoplatne skončenej veci porušiť základné právo účastníka konania (strany sporu) tak, ako tomu bolo aj v prejednávanej veci. Ústavný súd zastáva názor, že ak neústavnosť spočíva v kasačnom rozhodnutí, ktoré už neskôr nebude možné procesne napadnúť je nutné zrušiť aj takéto kasačné rozhodnutie.</p> <p>V rámci posudzovania opodstatnenosti sťažnostnej námietky ústavný súd nazeral na obsahovú stránku dovolania žalobcu v dvoch rovinách. V časti týkajúcej sa potvrdenia čiastočného zamietnutia žaloby o náhradu nemajetkovej ujmy ústavný súd konštatoval, že rozhodnutie krajského súdu čo do tejto časti nemožno považovať za arbitrárne, pretože argumentácia obsiahnutá v dovolaní žalobcu dôvod zmätočnosti primerane vymedzuje, aj keď ho žalobca výslovne neoznačil poukazom na ust. § 420 písm. f) CSP. Avšak v časti týkajúcej sa potvrdenia čiastočného zamietnutia žaloby o náhradu škody, absentuje akékoľvek tvrdenie, z ktorého by bolo možné dospieť k záveru, že žalobca aj v tejto časti napádal nedostatočnosť odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu.</p> <p>Ústavný súd konštatuje, že žalobca dovolaním napadol rozsudok krajského súdu vo vzťahu k dvom samostatným nárokom – nároku na náhradu škody a nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Za tohto stavu nemožno akceptovať generalizovanie dovolacieho dôvodu podľa ust. § 420 f) CSP spočívajúceho v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia automaticky vo vzťahu ku všetkým dovolaním žalobcu napadnutým výrokom rozsudku krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu, pretože dovolací súd je podľa ust. § 439 a § 440 CSP viazaný dôvodmi a rozsahom dovolania, čo znamená aj viazanosť dovolacími dôvodmi vo vzťahu k tej – ktorej napadnutej časti odvolacieho konania.</p> <p>V kontexte uvedeného ústavný súd čiastočne vyhovel námietke sťažovateľky, vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva na rovnosť účastníkov podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a napadnuté uznesenie najvyššieho súdu vo výroku o zrušení rozsudku krajského súdu v rozsahu potvrdenia zamietnutia žaloby o náhradu škody zrušil a vec mu v tejto zrušenej časti vrátil na ďalšie konanie.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn.: II. ÚS 344/2019 z 21.11.2019 nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn.: III. ÚS 46/2013 z 03.09.2013
súvisiace právne predpisy	zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok
kľúčové slová	dovolacie dôvody-zmätočnosť právny úkon-obsah dovolanie náhrada nemajetkovej ujmy náhrada škody (ujma) právna istota

spisová značka	III. ÚS 459/2021
populárny názov	Právo na trestné stíhanie tretej osoby
sudca spravodajca	Peter Straka
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	10.03.2022
dotknuté články ústavy	Charta základných práv Európskej únie čl. 8 ods. 2

a medzinárodných zmlúv	<p>Ústava Slovenskej republiky čl. 22 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2 Charta základných práv Európskej únie čl. 7 Charta základných práv Európskej únie čl. 8 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 8 Ústava Slovenskej republiky čl. 16 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 19 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 19 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 19 ods. 3 Charta základných práv Európskej únie čl. 8 ods. 3</p>
analytická právna veta	<p>Skutok (alebo určitý dej, ktorý sa odohral) sa nestáva trestným činom len preto, že ho za trestný čin označí poškodený (sťažovateľ). Poškodený má právo podávať opravné prostriedky v rozsahu vymedzenom Trestným poriadkom a orgány činné v trestnom konaní majú následne povinnosť sa nimi zaoberať a rozhodnúť o nich, avšak posúdenie, či skutok napĺňa alebo nenapĺňa definičné znaky trestného činu, resp. či sú prítomné okolnosti vylučujúce jeho protiprávnosť ako jedného z definičných znakov trestného činu, je plne v ich kompetencii.</p>
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ dňa 6. apríla 2017 viedol bicykel, za ktorým v ruke ťahal káricku. Sťažovateľa spozorovala policajná hliadka, ktorá s cieľom kontroly zastavila policajné vozidlo pred sťažovateľom, no ten sa práve nachádzal na úrovni brány svojho rodinného domu a zamieril domov. Jeden z policajtov ho mal vyzvať, aby sa vrátil na cestu. Sťažovateľ žiadal policajtov, aby sa legitimovali, uviedli dôvod, prečo by tak mal konať, a upozornil ich, že sa nachádzajú pred jeho pozemkom. Po tejto žiadosti sa policajti mali rozbehnúť a vstúpiť na pozemok sťažovateľa, kde začali sťažovateľa ťahať smerom k bráničke. Sťažovateľ sa im mal vyšmyknúť, no mal si spôsobiť zranenie preukázané znaleckým posudkom. Sťažovateľ nemá vedomosť o žiadnom priestupkovom konaní voči jeho osobe.</p> <p>Z podnetu sťažovateľa 18. mája 2017 bolo začaté trestné stíhanie podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku vo veci zločinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. b) Trestného zákona, prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona a zločinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 a 3 písm. a) Trestného zákona. Uznesením vyšetrovateľa Policajného zboru zo dňa 18. septembra 2020 bolo trestné stíhanie podľa § 215 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku zastavené.</p> <p>Zo správy o výsledku objasňovania na úseku cestnej dopravy zo 6. apríla 2017, ktorá je súčasťou priloženého vyšetrovacieho spisu, vyplýva, že dosiaľ neznámy cyklista (sťažovateľ) viedol bicykel spôsobom, že v ľavej ruke držal káricku a bicykel viedol od jedného okraja vozovky na druhý okraj vozovky. Na základe takéhoto riadenia bicykla začala hliadka zastavovať cyklistu spôsobom, že sa s vozidlom zaradili pred cyklistu a pomocou zastavovacieho terča a ústnym vyhlásením „polícia stojte“ ho zastavovali predpísaným spôsobom. Cyklista začal znižovať rýchlosť a s bicyklom ostal stáť pri pravom okraji vozovky. Policajti vozidlo zastavili cca 5 metrov od cyklistu. Po vystúpení jedného z policajtov z vozidla sa cyklista rozbehol do brány rodinného domu č. na , pričom tlačil bicykel vedľa seba po ľavej strane, pričom mimo vozidla sa už nachádzal aj druhý policajt. Cyklista sa spolu s bicyklom snažil vojsť do brány rodinného domu, pričom opätovne bol vyzvaný, aby zastal. Cyklista nereagoval a potiahol bicykel do dvora za bráničku, pričom bicykel držal za riadidlá. Cyklista následne sotil bicykel, pričom niečo nezrozumiteľne odvrkol a nerešpektoval výzvu. Bicykel zachytil za sedlo a neznámy cyklista pri tomto úkone mimo zavinenia policajtov spadol nekoordinovane sám na chodník (pravdepodobne zakopol o pedál na pravej strane bicykla). Pri tomto páde na chodník nebolo vidieť žiadne vonkajšie poranenie. Obaja policajti mu ihneď priskočili na pomoc, pričom ho mali dvíhať zo zeme. V tom mal cyklista začať rozhadzovať rukami a kopáť nohami, z čoho bolo zrejmé, že bude nasledovať útok na osoby policajtov. Po výzve, aby sa cyklista ukludnil, pretože inak budú musieť použiť donucovacie prostriedky, obaja policajti použili donucovacie prostriedky (chvaty, hmaty), pretože sa cyklista správal nepričítne (zrejme bol pod vplyvom alkoholických</p>

	<p>nápojov), malo to vyplývať z jeho reči, artikulácie, neprítomného pohľadu a zápachu. Cyklista sa im mal vytrhnúť a rýchlymi krokmi ujsť k dverám rodinného domu, kde mal cyklista zazvoniť. Tu k nemu priskočili policajti, ktorí ho mali opäť vyzvať, aby preukázal svoju totožnosť, načo cyklista na túto výzvu nereagoval, a po tomto mal cyklista ujsť za rodinný dom a stratíť sa policajtom z dohľadu, pričom policajti už cyklistu neprenasledovali. Bicykel ostal za otvorenou bráničkou. Na mieste mali policajti počkať ešte 3 až 5 minút. Keďže nikto neotváral, policajti pokračovali v hliadkovej službe. Pri služobnom zákroku mali byť použité najmiernejšie donucovacie prostriedky, pretože osoba bola staršieho veku a k zraneniu tejto osoby nedošlo.</p> <p>Krajská prokuratúra napadnutým uznesením podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť sťažovateľa zamietla ako nedôvodnú s odôvodnením, že namietaná trestná činnosť policajtov sa z dostupných dôkazov ukázala ako nepreukázateľná. Sťažovateľ podal generálnej prokuratúre podnet na preskúmanie postupu krajskej prokuratúry, ktorá ho odložila ako nedôvodný a navyše oneskorene podaný.</p> <p>Podstatou ústavnej sťažnosti sú námietky sťažovateľa na postup orgánov činných v trestnom konaní pri vyšetrení trestnej veci z podnetu sťažovateľa.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Právo na vznesenie obvinenia a trestné stíhanie inej osoby alebo na podanie obžaloby proti nej na súde prokurátorom nemožno považovať za súčasť základného práva sťažovateľa na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, t. j. právo na vznesenie obvinenia, prípadne podanie obžaloby nemá ústavný základ, a teda nepožíva ústavnú ochranu. Ani z čl. 6 dohovoru nevyplýva právo na začatie a vedenie trestného stíhania proti tretej osobe alebo právo na jej odsúdenie v trestnom konaní. Sťažovateľovi zo základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vyplýva iba právo, aby sa orgány činné v trestnom konaní jeho sťažnosťou proti uzneseniu o zastavení trestného stíhania zákonným spôsobom zaoberali.</p> <p>Skutok (alebo určitý dej, ktorý sa odohral) sa nestáva trestným činom len preto, že ho za trestný čin označí poškodený (sťažovateľ). Poškodený má právo podávať opravné prostriedky v rozsahu vymedzenom Trestným poriadkom a orgány činné v trestnom konaní majú následne povinnosť sa nimi zaoberať a rozhodnúť o nich, avšak posúdenie, či skutok napĺňa alebo nenapĺňa definičné znaky trestného činu, resp. či sú prítomné okolnosti vylučujúce jeho protiprávnosť ako jedného z definičných znakov trestného činu, je plne v ich kompetencii. Každý má síce zákonný nárok na to, aby sa jeho podaniami, návrhmi a sťažnosťami kompetentné orgány zaoberali a aby ich vybavili, avšak nikto nemá nárok na to, aby výsledok tohto vybavenia zodpovedal jeho predstave.</p> <p>Ústavný súd sa oboznámil s obsahom napadnutého uznesenia, v ktorom prokurátor krajskej prokuratúry konštatoval nepochybnosť tam konštatovaných zistení, že podozriví policajti nespáchali trestný čin. V dotknutom uznesení sa prezentované právne závery opierajú o skutkové zistenia, ktoré korešpondujú vykonanému dokazovaniu. Odôvodnenie predmetného rozhodnutia nijako nesignalizuje ľubovôľu rozhodovania, keďže prezentuje všetky relevantné dôkazy a ich vyhodnotenie smerujúce ku skutkovému záveru, že podozriví nespáchali skutok, ako ho prezentoval sťažovateľ (poškodený).</p> <p>Skutočnosť, že sťažnosť nebola vyhodnotená v súlade s predstavou sťažovateľa, nie je relevantným dôvodom na konštatovanie porušenia jeho základných práv zaručených ústavou a dohovorom. Právny názor sťažovateľa odlišný od toho, ktorý v tejto veci zaujala krajská prokuratúra a generálna prokuratúra, nemôže viesť k záveru, že napadnuté uznesenie krajskej prokuratúry a rozhodnutie generálnej prokuratúry je z ústavného hľadiska neakceptovateľné, prípadne neudržateľné a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajskej a generálnej prokuratúry svojím vlastným.</p>

	<p>Ústavný súd, hodnotiac preskúmané trestné konanie ako celok, konštatuje, že orgány činné v trestnom konaní postupovali pri vyšetrowaní trestnej činnosti tak, aby bol náležite zistený skutkový stav. Ústavný súd je tak toho názoru, že z hľadiska materiálnej ochrany ústavnosti sťažovateľom namietaným postupom nemožno pripísať ústavnoprávnu relevanciu.</p> <p>Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnej sťažnosti sťažovateľa vo vzťahu k namietanému porušeniu jeho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nevyhovet, čo zároveň determinovalo nevyhovujúci záver aj vo vzťahu k ostatným uplatneným referenčným normám.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	<p>II. ÚS 42/00, II. ÚS 238/02, III. ÚS 198/03 Dziedzic proti Poľsku č. 50428/99 z 25. 11. 2003</p> <p>rozsudok vo veci Helmers v. Švédsko č. 11826/85 z 29. 10. 1991</p> <p>rozsudok vo veci Kusmierek v. Poľsko č. 10675/02 z 21. 9. 2004</p> <p>rozsudok vo veci Giuliani a Gaggio proti Taliansku, veľký senát z 24. 3. 2011</p> <p>III. ÚS 173/2018</p>
súvisiace právne predpisy	
kľúčové slová	<p>orgán činný v trestnom konaní rekognícia rekvalifikácia práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na inú právnu ochranu</p>

spisová značka	III. ÚS 460/2021
populárny názov	Dôvodnosť väzby
sudca spravodajca	Peter Straka
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	24.02.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 3 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 4 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 5 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov</p>
analytická právna veta	<p>Výpovede "kajúcnikov" môžu v zásade odôvodniť väzbu na začiatku trestného stíhania, avšak počas jej trvania sa takéto výpovede z pohľadu dôvodnosti väzby postupne oslabujú, najmä ak sa neodhalil vo vyšetrowaní ďalší dôkaz. Toto tvrdenie je do určitej miery v protiklade so súčasnou aplikačnou praxou, keď výpoveď "kajúcnika" zo začiatku trestného stíhania často postačuje aj na väzobné stíhanie trvajúce dlhé mesiace, či na viaceré opakované predlžovania lehoty trvania väzby v prípravnom konaní, a to napriek tomu, že žiadne ďalšie podstatné dôkazy vyšetrowanie neodhalilo, resp. postup vo vyšetrowaní je s výraznými prieťahmi, keď medzi jednotlivými procesnými úkonmi sú nezriedka aj dlhé týždne dôkazového vákuu.</p>
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ bol Prezídiom Policajného zboru, Národnou kriminálnou agentúrou, Národnou protizločineckou jednotkou, expozitúrou Západ v Trnave dňa 31. júla 2019 a 16. júla 2019 obvinený z obzvlášť závažného zločinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. a), c) a d) ods. 2 písm. c) a ods. 3</p>

	<p>písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. i) a j) Trestného zákona a § 129 ods. 2 Trestného zákona. Uznesením okresného súdu z 2. februára 2019 v spojení s uznesením krajského súdu z 21. februára 2019 bol vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku so začiatkom plynutia od 30. januára 2019. Uznesením okresného súdu z 13. mája 2019 v spojení s uznesením krajského súdu z 29. mája 2019 bol rozšírený dôvod väzby aj podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku.</p> <p>Dňa 26. novembra 2019 podal krajský prokurátor obžalobu. Sťažovateľ opakovanne žiadal o prepustenie z väzby na slobodu, pričom tieto žiadosti mu boli zo strany okresného, ako aj krajského súdu opakovane zamietnuté. Napokon okresný súd uznesením zo dňa 22. januára 2021 zrušil kolúzny dôvod väzby.</p> <p>Na hlavnom pojednávaní dňa 3. mája 2021 podal sťažovateľ ústne do zápisnice žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu (písomne doručení dňa 7. mája 2021). Okresný súd 19. mája 2021 napadnutým uznesením zamietol sťažnosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu, pretože konštatoval opodstatnenosť dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a taktiež zamietol nahradenie väzby zárukou dôveryhodných osôb, písomným sľubom sťažovateľa a dohľadom probačného a mediačného úradníka. Krajský súd uznesením sťažnosť proti tomuto uzneseniu okresného súdu rovnako zamietol, keď sa stotožnil s odôvodnením uznesenia okresného súdu.</p> <p>Podstatou podanej ústavnej sťažnosti je namietaná nedôvodnosť preventívnej väzby, jej nenahradenie miernejšími prostriedkami, "<i>nadkvalifikovanie</i>" trestnej činnosti a nevysporiadanie sa s priet'ahmi v konaní. Podanou ústavnou sťažnosťou bolo namietané, že sa dôvodnosť väzby opiera o výpovede kajúcnikov a len všeobecne o samotnú povahu trestnej činnosti.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že krajský súd sa nezaoberal jeho argumentmi a dôvodnosť väzby opiera o výpovede kajúcnikov a len všeobecne o samotnú povahu trestnej činnosti. Z výpovedí kajúcnikov by mal súd považovať za preukázané, že sťažovateľ mal prístup k rôznym drogám. Podľa sťažovateľa od januára 2021 nedošlo k žiadnemu dokazovaniu, ktorým by bolo preukázané, akým spôsobom sa sťažovateľ mal dopracovať k drogám, a tým je podľa sťažovateľa zrejmé, že postupom času sa podozrenie oslabilo a že aj po rozsiahlom dokazovaní neboli tieto skutočnosti potvrdené žiadnym dôkazom. Sťažovateľ poukazuje aj na celkovú dĺžku jeho väzobného stíhania (28 mesiacov), v rámci ktorej zastáva názor, že po takej dlhej dobe väzobného stíhania museli pominúť akékoľvek dôvody väzby.</p> <p>Ústavný súd považuje za dôležité odlišovať jednotlivé dôvody väzby, pre ktoré môžu, no nemusia existovať spoločné okolnosti ospravedlňujúce či už vzatie do väzby, alebo neupustenie od nej. Druh, charakter, rozsah, či závažnosť trestnej činnosti nemôžu byť dôvodom preventívnej väzby v zmysle dispozície § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pokiaľ nie je naplnená dispozícia tejto právnej normy. Ak neexistujú konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňujú dôvodnú obavu, že sťažovateľ bude pokračovať v trestnej činnosti, potom dôvod preventívnej väzby nie je daný.</p> <p>Výpovede "<i>kajúcnikov</i>" môžu v zásade odôvodniť väzbu na začiatku trestného stíhania, avšak počas jej trvania takéto výpovede z pohľadu dôvodnosti väzby postupne oslabujú a nevyhnutne strácajú relevanciu, najmä, ak postup vo vyšetrovaní neodhalil ďalšie dôkazy. Samotné výpovede "<i>kajúcnikov</i>" preto bez ďalšieho nie sú postačujúce na väzobné stíhanie trvajúce dlhé mesiace, či na viaceré opakované predlžovania lehoty trvania väzby v prípravnom konaní, a to tým skôr, ak vyšetrovanie neodhalilo žiadne ďalšie podstatné dôkazy.</p> <p>V tejto časti je potrebné spomenúť aj judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej „V prípadoch predlžovania väzby môžu síce na začiatku výpovede kajúcnikov prijateľne odôvodniť väzbu, ale v priebehu času nevyhnutne strácajú relevanciu, najmä ak postup vo vyšetrovaní neodhalil ďalší</p>

	<p>dôkaz“ (rozsudok Labita vs. Taliansko, sťažnosť č. 26772/95).</p> <p>Ústavný súd rovnako vzal do úvahy všeobecnosť odôvodnenia preventívnej väzby a jej dĺžku (viac ako dva roky a tri mesiace, od 2. februára 2019 do 27. mája 2021) a napadnuté uznesenie preto z ústavnoprávneho hľadiska považoval za nedostatočne naplňajúce štandardy, na ktorých je založený inštitút preventívnej väzby. Skutočnosť, že sťažovateľ bol krátko po vydaní napadnutého rozhodnutia prepustený, má relativizujúce účinky vo vzťahu k dôvodu preventívnej väzby už v čase vydania napadnutého uznesenia, keďže z obrany súdu nevyplynuli argumenty o zásadnom posilnení potreby prevencie proti sťažovateľovi po vydaní napadnutého rozhodnutia.</p> <p>Ústavný súd z vyššie uvedených dôvodov deklaroval porušenie základného práva sťažovateľa na osobnú slobodu podľa článku 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	rozsudok Labita vs. Taliansko, sťažnosť č. 26772/95
súvisiace právne predpisy	zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov
klúčové slová	väzba-nahradenie väzby

spisová značka	III. ÚS 649/2021
populárny názov	Kontradiktórnosť pri rozhodovaní o väzbe
sudca spravodajca	Martin Vernarský
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	24.02.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 4 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 5
analytická právna veta	Ak doplnenie odôvodnenia sťažnosti prokurátora nie je doručené väzobne stíhanému obvinenému a tento následne nemá možnosť účasti na neverejnom zasadnutí konanom o sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe, kde by sa mohol oboznámiť s doplnením odôvodnenia sťažnosti prokurátora a zaujať k nemu stanovisko, dôjde k porušeniu princípov kontradiktórnosti konania a rovnosti zbráni v trestnom konaní.
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ bol uznesením sudcu pre prípravné konanie z 25. apríla 2021 vzatý do väzby. O sťažnosti proti uzneseniu rozhodol krajský súd 18.mája 2021 tak, že ju ako nedôvodnú zamietol. Sťažovateľovi bolo v období od apríla do júna roku 2021 vznesených viacero obvinení, v dôsledku čoho boli tieto trestné konania uznesením vyšetrovateľa z 19.júla 2021 spojené na spoločné konanie.</p> <p>Sťažovateľ 28.júla 2021 predložil prokurátorovi žiadosť o prepustenie z väzby, ktorej prokurátor nevyhovel a 2.augusta 2021 ju odstúpil na rozhodnutie okresnému súdu. Okresný súd uznesením z 10. augusta 2021 sťažovateľovu žiadosť o prepustenie z väzby zamietol a tiež vyhovel návrhu prokurátora na zmenu dôvodov väzby. Proti tomuto uzneseniu sťažovateľ podal sťažnosť, o ktorej krajský súd rozhodol uznesením z 10. augusta 2021 tak, že sťažnosťou napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil sudcovi pre prípravné konanie na nové konanie a rozhodnutie.</p> <p>V dôsledku podania obžaloby na sťažovateľa dňa 25. augusta 2021, okresný súd uznesením z 09. septembra 2021 rozhodol o prepustení sťažovateľa na slobodu preto, lebo dôvod väzby pominul. Proti predmetnému uzneseniu prokurátor podal sťažnosť, ktorú odôvodnil dňa 10.septembra 2021 a svoje odôvodnenie doplnil dňa 16.septembra 2021. Sťažovateľ sa k sťažnosti prokurátora vyjadril</p>

	<p>podaním doručeným krajskému súdu dňa 17.septembra 2021, avšak bez zohľadnenia argumentov, ktoré prokurátor uviedol vo svojom doplnení odôvodnenia sťažnosti zo 16.septembra 2021, pretože toto nebolo sťažovateľovi doručené. Krajský súd 22.septembra 2021 napadnuté uznesenie zrušil, rozšíril dôvody väzby aj na ďalšie skutky, ktoré boli sťažovateľovi v podanej obžalobe kladené za vinu a súčasne ponechal sťažovateľa vo väzbe a nenahradil väzbu sťažovateľa dohľadom probačného a mediálneho úradníka a tiež zamietol sťažovateľovu žiadosť o prepustenie z väzby ako nedôvodnú.</p> <p>Krajský súd prijal ústavnou sťažnosťou napádané rozhodnutie na neverejnom zasadnutí, na ktorom sťažovateľ nemal možnosť zúčastniť sa, keďže výslovne nepožiadala o možnosť účasti na neverejnom zasadnutí.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Ústavný súd sa stotožnil s tými sťažnostnými námietkami, ktoré poukazovali na nedoručenie doplnenia odôvodnenia sťažnosti prokurátora a na absenciu jeho osobného vypočutia v konaní o väzbe pred krajským súdom, čím došlo k porušeniu sťažovateľovho práva na spravodlivý proces, k porušeniu jeho práva na obhajobu a tiež k porušeniu princípu rovnosti zbraní v trestnom konaní. Ústavný súd zohľadnil svoju doterajšiu rozhodovaciu prax (napr. I. ÚS 411/2017), podľa ktorej osoba vo väzbe musí mať možnosť predložiť argumenty a dôvody proti svojmu ponechaniu vo väzbe a tiež, že obvinený musí byť súdom vypočutý. V dôsledku formálneho nazerania na princíp kontradiktórnosti konania, ústavný súd konštatoval, že nedoručením doplnenia odôvodnenia sťažnosti bola sťažovateľovi odopretá možnosť oboznámiť sa s argumentáciou prokurátora, z ktorej krajský súd pri svojom rozhodovaní vychádzal. V kontexte uvedeného ústavný súd záverom vyslovil porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru.</p> <p>Ústavný súd tiež podotkol, že rovnosť medzi osobou, proti ktorej sa vedie trestné stíhanie, a prokurátorom je relatívna, a to vzhľadom na rozdiel v ich procesnom a najmä faktickom postavení, ktorý vyplýva z ich rozdielnych funkcií a možností (za prokurátorom stojí štátny aparát a donucovacia štátna moc). Ich rovnosť je potom priliehavejšie vyjadriteľná v zásade rovnosti zbraní vyjadrenej predovšetkým v práve, aby každá strana súdneho konania mala možnosť hájiť si svoju vec pred súdom za podmienok, ktoré ju podstatne neznevýhodňujú v pomere k druhej strane (rozsudok ESLP vo veci De Haes a Gijssels v. Belgicko z 24. 2. 1997, § 53, m. m. napr. I. ÚS 411/2017, III. ÚS 186/02).</p> <p>Sťažovateľovi nebolo vyhovené v časti, v ktorej napádal nedôsledné preskúmanie zákonnosti väzby a to z dôvodu, že sťažovateľ po podaní ústavnej sťažnosti učinil na hlavnom pojednávaní vyhlásenie o tom, že je vinný zo skutku, ktorý mu bol kladený za vinu. Ústavný súd prijal názor, že sťažovateľ týmto konaním poprel argumentáciu, ktorou odôvodňoval okrem deficitov trestného konania vo veci samej aj nezákonnosť väzobného stíhania, pretože to sa upínalo a vychádzalo z totožných skutočností ako trestné konanie vo veci samej.</p> <p>Ústavný súd nevyhovел ani námietke, v ktorej sťažovateľ vytýkal orgánom činným v trestnom konaní a súdom pomalé rozhodovanie o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu. V tejto súvislosti ústavný súd poukázal aj na svoje skoršie rozhodnutia (napr. IV. ÚS 431/2020), v ktorých dospel k záveru, že požiadavka urýchleného konania vo väzobných veciach je spravidla naplnená, ak dĺžka konania vo väzobnej veci na jednom stupni nepresahuje jednej mesiac, prípadne ak pasivita konkrétneho orgánu príslušného konať a rozhodovať o väzbe netrvá týždne. V prejednávanej veci väzobné rozhodovanie nevykazovalo známky nečinnosti a zodpovedalo požiadavke neodkladnosti a urýchleného rozhodovania o väzbe.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP</p>	<p>nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn.: I. ÚS 411/2017 z 05.12.2017 uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn.: IV. ÚS 431/2020 z</p>

a iných súdov	08.09.2020 rozsudok ESLP vo veci De Haes a Gijssels v. Belgicko z 24. 2. 1997, § 53
súvisiace právne predpisy	zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov
klúčové slová	väzba-žiadosť o prepustenie konanie-princíp rovnosti zbraní v konaní väzba-rýchlosť rozhodovania konanie-kontradiktórnosť

spisová značka	III. ÚS 23/2022
populárny názov	Námietka zaujatosti
sudca spravodajca	Martin Vernarský
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	10.03.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 73 ods. 3
analytická právna veta	Námietka zaujatosti založená na skutkovej okolnosti spočívajúcej v zainteresovaní sudcu a vyššieho súdneho úradníka, ktorí sú v bezprostrednom a priamom príbuzenskom vzťahu (otec – syn), na rozhodovaní tej istej kauzy namietajúcej strany, nemôže byť vyhodnotená ako atakujúca procesný postup či rozhodovacia činnosť sudcu, a tým vylúčená z riadneho posúdenia a rozhodnutia nadriadeným súdom.
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ vystupoval ako žalobca v konaní okresného súdu o zaplatenie 15 000 eur s príslušenstvom. Vo veci samej v spore neuspel, preto mu okresný súd uložil povinnosť nahradiť úspešnému žalovanému trovy konania. Okresný súd uznesením vyššieho súdneho úradníka z 15. júla 2019 uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v sume 3 688,09 eur. Sťažovateľ z doručeného uznesenia vyššieho súdneho úradníka zistil totožnosť jeho mena a priezviska s menom a priezviskom zákonného sudcu konajúceho v jeho veci, preto sa informoval v kancelárii okresného súdu, či vyšší súdny úradník a sudca, ktorý rozhodoval jeho vec, sú príbuznými, čo mu bolo zo strany okresného súdu 6. augusta 2019 potvrdené.</p> <p>Sťažovateľ podal proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka sťažnosť podľa § 239 a nasledujúcich Civilného sporového poriadku, v ktorej na prvom mieste vzniesol námietku zaujatosti sudcu, ako aj vyššieho súdneho úradníka odôvodnenú ich príbuzenským vzťahom, pričom konštatoval, že je dôvodná obava, že o podanej sťažnosti bude rozhodovať sudca, ktorý práve z dôvodu príbuzenského vzťahu rozhodne v neprospech žalobcu.</p> <p>Okresný súd napadnutým uznesením zmenil uznesenie vyššieho súdneho úradníka tak, že sťažovateľovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v sume 3 118,19 eur. Z vyžiadaného súdneho spisu okresného súdu vyplýva, že po podaní námietky zaujatosti vec nebola predložená nadriadenému súdu na rozhodnutie o nej tak, ako to vyžaduje § 54 ods. 1 Civilného sporového poriadku. V súdnom spise je rukou vo veci konajúceho sudcu zachytené usmernenie adresované súdnej kancelárii, podľa ktorého námietka zaujatosti bola vyhodnotená ako týkajúca sa okolností spočívajúcich v procesnom postupe a rozhodovaní sudcu, preto s odkazom na § 53 ods. 3 Civilného sporového poriadku sudcom nebolo nariadené predloženie veci nadriadenému súdu.</p>
z odôvodnenia	Námietka zaujatosti založená na skutkovej okolnosti spočívajúcej v zainteresovaní sudcu a vyššieho súdneho úradníka, ktorí sú v bezprostrednom a

	<p>priamom príbuzenskom vzťahu (otec – syn), na rozhodovaní tej istej kauzy namietajúcej strany, nemôže byť vyhodnotená ako atakujúca procesný postup či rozhodovacia činnosť sudcu, a tým vylúčená z riadneho posúdenia a rozhodnutia nadriadeným súdom. Po rozhodnutí vo veci samej rozhodoval o výške trov konania v pozícii vyššieho súdneho úradníka syn zákonného sudcu, preto bolo evidentné, že o sťažnosti podanej proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka bude rozhodovať rovnaký zákonný sudca ako vo veci samej. Rodičovský vzťah má v prirodzenom kontexte výrazne emocionálny rozmer. Pri takomto stupni príbuzenstva sa nepredpokladá neutrálny postoj jedného príbuzného vo vzťahu k druhému príbuznému (IV. ÚS 345/2020).</p> <p>Okresný súd nerešpektovaním zákonných ustanovení odňal sťažovateľovi právo na rozhodnutie o riadne a včas podanej a odôvodnenej námietke zaujatosti, pričom toto právo je súčasťou práva na nestranný súd. Nedovolené sa dotkol súčasti jadra základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy. Rozhodol sudca, voči ktorému námietka zaujatosti smerovala, a to bez predchádzajúceho povinného rozhodnutia nadriadeného súdu o námietke zaujatosti. Z uvedených dôvodov ústavný súd vyslovil, že rozhodnutím okresného súdu i jeho postupom predchádzajúcim vydaniu uvedeného rozhodnutia bolo porušené základné právo sťažovateľa na nestranný súd.</p> <p>Odopretie rozhodnutia o námietke zaujatosti, ktoré samé osebe pod aplikačný rozsah čl. 6 ods. 1 dohovoru nespadá, má za následok porušenie práva na nestranný súd postupom a rozhodnutím okresného súdu v konaní, ktoré ratione materiae už pod čl. 6 ods. 1 dohovoru patrí (rozhodnutie ESLP z 23. 9. 1997 vo veci Robins. c. Spojené kráľovstvo), pretože jeho predmetom sú občianske práva a záväzky (trovy konania). Z uvedeného dôvodu preto ústavný súd vyslovil aj porušenie práva na prejednanie záležitosti nestranným súdom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Sťažovateľ navrhoval vysloviť aj porušenie základného práva domáhať sa svojho práva na nezávislom súde, resp. práva na prejednanie záležitosti nezávislým súdom. Ústavný súd k tomu uvádza, že súčasťou nezávislosti súdu je výkon súdnej moci osobami (sudcami), ktoré nie sú podriadené iným zložkám štátnej moci. Ak o práve osoby rozhodol súd nepodriadený iným zložkám štátnej moci a na súde konal sudca, ktorý tiež nebol podriadený iným zložkám štátnej moci, právo na prerokovanie veci nezávislým súdom nebolo porušené (II. ÚS 71/97).</p>
<p>použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov</p>	
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>klúčové slová</p>	<p>sudca-námietka zaujatosti súd-nestrannosť vyšší súdny úradník zaujatosť / predpojatosť-námietka zaujatosti</p>

<p>spisová značka</p>	<p>III. ÚS 67/2022</p>
<p>populárny názov</p>	<p>Určenie tarifnej hodnoty veci</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Robert Šorl</p>
<p>druh konania</p>	<p>konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>Nález - Nález</p>
<p>dátum rozhodnutia</p>	<p>24.03.2022</p>
<p>dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv</p>	<p>Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 11 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1</p>

	Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Ak môže byť obidvom stranám sporu v čase podania žaloby zrejmá objektívne určiteľná tarifná hodnota veci, druhu veci alebo práva, ktorých sa právna služba týka, tak súd musí pri rozhodovaní o výške náhrady trov právneho zastúpenia vychádzať z takto objektívne určiteľnej hodnoty veci, druhu veci alebo práva, ktoré sú predmetom prejednávaneho sporu. Pokiaľ v čase začatia sporu existuje medzi stranami sporu určitá okolnosť, ktorá im je obom objektívne schopná poskytnúť návod na vytvorenie si predstavy o približnej nákladnosti vedenia sporu, potom by mal súd pri určení výšky náhrady trov konania z tejto okolnosti vychádzať.
skutkový stav a základné fakty	<p>Medzi žalobcom a sťažovateľom ako žalovaným prebiehal spor o určenie, že žalobca bol vlastníkom pozemku ku dňu rozhodnutia o vyvlastnení tohto pozemku v prospech sťažovateľa. Žalobca inicioval predmetné konanie za účelom výplaty peňažnej náhrady za vyvlastnenie, ktorú sťažovateľ zložil do úschovy z dôvodu, že žalobcovo vlastnícke právo k vyvlastnenému pozemku bolo v tom čase spochybnené v inom súdnom konaní. Okresný súd žalobu zamietol a priznal sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania rozsudkom z 19. mája 2020. Na odvolanie žalobcu bol rozsudok okresného súdu rozsudkom krajského súdu z 19. augusta 2021 potvrdený a sťažovateľovi bol proti žalobcovi priznaný nárok na náhradu trov odvolacieho konania.</p> <p>Okresný súd uznesením vyššieho súdneho úradníka zo 7. októbra 2021 priznal sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 1 235,32 eur. Okresný súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z toho, že hodnotu veci, o ktorej vlastníctvo sa viedol spor nie je možné vyjadriť v peniazoch, resp. je ju možné zistiť len s nepomernými ťažkosťami. Na základe uvedeného určil, že sťažovateľovi patrí za jeden úkon právnej služby náhrada základnej sadzby tarifnej odmeny vo výške 1/13 výpočtového základu.</p> <p>Sťažovateľ podal proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka o výške náhrady trov konania sťažnosť, ktorou žiadal zmeniť napádané uznesenie tak, že mu bude priznaná náhrada trov právneho zastúpenia vo výške 5 998,18 eur. Sťažovateľ tvrdí, že okresný súd mal pri stanovení základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby vychádzať z hodnoty pozemku, o ktorého vlastníctvo sa medzi stranami viedol spor, keďže táto hodnota bola v čase začatia sporu na okresnom súde nesporne a bez akýchkoľvek pochybností preukázaná rozhodnutím o vyvlastnení, ktorého súčasťou bola aj povinnosť sťažovateľa zaplatiť žalobcovi finančnú náhradu za vyvlastnenie.</p> <p>Okresný súd sťažnosť sťažovateľa zamietol uznesením z 8. novembra 2021, proti ktorému sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť.</p>
z odôvodnenia	<p>Podstatou argumentácie sťažovateľa je námietka nesprávneho výkladu podústavného, dokonca podzákonného práva pri určení výšky jeho trov právneho zastúpenia, ktorá spočíva v otázke, či mal okresný súd postupovať podľa ust. § 10 ods. 2 alebo ust. § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“).</p> <p>Ústavný súd v rámci svojho prieskumu zistil, že sťažnosťou napadnuté uznesenie v spojení s uznesením vyššieho súdneho úradníka vychádza z nesprávnych úvah a zistení, keď okresný súd pri určovaní výšky trov právneho zastúpenia skúmal, či a aký hmotnoprávny vzťah existoval alebo neexistoval medzi žalobcom a sťažovateľom, resp. čo bolo obsahom tohto právneho vzťahu. V rámci týchto úvah okresný súd v súvislosti s výškou trov právneho zastúpenia sťažovateľa deklaroval neuzavretie zmluvy medzi žalobcom a sťažovateľom, ktorej obsahom by bolo dojednanie o kúpnej cene pozemku, ktorého vlastníctvo bolo predmetom sporu. Z dôvodu absencie predmetnej zmluvy, okresný súd nevedel vyjadriť hodnotu veci, ktorej sa spor týkal a preto postupoval podľa ust. § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky. Avšak základom rozhodnutia o trovách konania (o ich náhrade aj</p>

	<p>o ich výške) ako procesného rozhodnutia musí byť stav procesný a ten je určený obsahom žaloby a konečným výsledkom prejednávaneho sporu. Či už sťažovateľovi alebo žalobcovi boli od začiatku sporu objektívne známe všetky prvky ich procesného vzťahu, ktoré spočívali v tom, že pre oboch hodnota sporu predstavovala 45 375,33 eur titulom peňažnej náhrady za vyvlastnenie žalobcovho pozemku v prospech sťažovateľa určenej znaleckým posudkom.</p> <p>Ústavný súd záverom konštatuje, že zo strany okresného súdu došlo k zjavnému omylu pri právnom posúdení toho, aká má byť základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby. Tento omyl bol spôsobený tým, že okresný súd sa pri svojom uvažovaní zamerlal namiesto prieskumu podstaty predmetu sporu ako procesnej kategórie na pre rozhodnutie o výške trov konania nepodstatné hmotnoprávne okolnosti vzťahu sťažovateľa a žalobcu, na ktoré následne, nerozlišujúc, aplikoval abstraktne formulované závery ústavného, ktoré boli vzťahované na celkom iné procesné situácie, hoc vyplývajúce z podobných hmotnoprávnych, no odlišných procesných situácií.</p> <p>Ústavný súd na základe uvedeného dospel k záveru, že napadnutým uznesením okresného súdu došlo k porušeniu práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ale aj podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu, keďže nepriznanie náhrady trov konania v správnej výške sa negatívne prejavilo v majetkovej sfére sťažovateľa.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov
kľúčové slová	zmluva vyvlastnenie vlastníctvo-určenie vlastníckeho práva trovy konania

Uznesenie:

spisová značka	III. ÚS 106/2022
populárny názov	Nový návrh po skončení starej exekúcie
sudca spravodajca	Robert Šorl
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	24.02.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Z osobitného zákona o starých exekúciách je zjavné, že jeho účelom bolo zastaviť prebiehajúce exekúcie, v ktorých dlhšiu dobu od povinného nebolo nič vymožené, teda exekúcie, v ktorých sa míňal účel exekučného konania smerujúci k vymoženiu pohľadávky. Zároveň však zostalo zachované právo oprávneného podať nový návrh na vykonanie exekúcie, a to na podklade pôvodného exekučného titulu a upovedomenia o zastavení starej exekúcie. Či už zákon o starých exekúciách alebo Exekučný poriadok však neobsahujú žiadne ustanovenia, z ktorých by bolo možné vyvodiť, že nový návrh na vykonanie exekúcie nemôže exekučný súd posúdiť inak a nepreskúmať exekučný titul.

	<p>Účelom zákona o starých exekúciách bolo zastaviť jasne vymedzený okruh exekučných konaní. Z toho však nemožno vyvodit', že nové návrhy na vykonanie exekúcie na podklade starých exekučných titulov by boli vyňaté z procesu ich posúdenia v prípade, ak sa oprávnený rozhodol podať opätovný návrh na vykonanie exekúcie.</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Na základe rozhodcovského rozsudku z 18. januára 2012 bolo na návrh sťažovateľa Okresným súdom Lučenec vydané poverenie na vykonanie exekúcie v prospech sťažovateľa ako oprávneného. Na tomto základe začaté exekučné konanie bolo zastavené upovedomením podľa zákona č. 233/2019 Z. z. o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o starých exekúciách“) a sťažovateľ bol poučený o možnosti podať opätovný návrh na vykonanie exekúcie, čo aj urobil.</p> <p>Uznesením vyššieho súdneho úradníka Okresného súdu Banská Bystrica zo 7. októbra 2021 bol návrh sťažovateľa na vykonanie exekúcie podľa § 53 ods. 3 písm. f) bod 1 Exekučného poriadku zamietnutý, keďže rozhodcovský rozsudok nespĺňa náležitosti vykonateľného rozhodnutia, pretože ho vydal orgán, ktorý nemal právomoc vo veci konať a rozhodovať. Podľa okresného súdu bol rozhodcovský rozsudok vydaný v spotrebiteľskom spore, ktorého základom bola zmluva o úvere uzavretá jeho právnym predchodcom bankou a povinnou v júli 2008. Táto zmluva odkazovala na stranami nepodpísané všeobecné obchodné podmienky, v ktorých bola obsiahnutá rozhodcovská doložka. Okresný súd dospel k záveru, že podľa § 73 ods. 3 zákona č. 335/2014 Z. z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa rozhodcovská zmluva uzavretá pred účinnosťou tohto zákona spravuje § 4 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov, podľa ktorého sa na platnú existenciu rozhodcovskej doložky vyžaduje písomná forma, je táto podmienka splnená, ak je rozhodcovská doložka obsiahnutá v listine podpísanej stranami, ktorá umožňuje zachytenie obsahu rozhodcovskej zmluvy a označenie osôb, ktoré ju dohodli. Táto striktná podmienka písomnej formy podľa okresného súdu dodržaná nebola. Preto nebola rozhodcovská doložka platne uzavretá a rozhodcovský rozsudok nie je spôsobilým exekučným titulom podľa § 45 ods. 2 písm. d) Exekučného poriadku. K tomu okresný súd uviedol, že sťažovateľ nepreukázal, že s obsahom všeobecných obchodných podmienok sa povinná oboznámila, keďže zmluva o úvere obsahovala len vyhlásenie o tom, že dlžník sa so všeobecnými obchodnými podmienkami oboznámil a súhlasí s nimi. Ďalej okresný súd uviedol, že rozhodcovská doložka by neobstála ani z pohľadu právnej úpravy neprijateľných zmluvných podmienok v spotrebiteľských zmluvách, keďže rozhodcovská doložka nedáva na výber obrátiť sa so žalobou na všeobecný súd, čo spôsobuje hrubý nepomer v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa.</p> <p>Okresný súd ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka ako nedôvodnú zamietol, keď sa stotožnil s odôvodením uznesenia vyššieho súdneho úradníka. Na podporu správnosti uviedol, že zákonom o starých exekúciách bola vytvorená možnosť opätovne podať návrh na vykonanie exekúcie. Ide však o nový návrh a súd musí skúmať vykonateľnosť exekučného titulu, pričom jednou z podmienok formálnej stránky vykonateľnosti exekučného titulu je aj právomoc orgánu, ktorý exekučný titul vydal.</p> <p>Sťažovateľ sa domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na pokojné užívanie majetku čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením všeobecného súdu v exekučnom konaní, ktorým bola zamietnutá jeho sťažnosť proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka o zamietnutí jeho návrhu na vykonanie exekúcie. Sťažovateľ žiada namietané uznesenie zrušiť.</p>

z odôvodnenia

Podľa sťažovateľa pri posúdení nového návrhu na vykonanie exekúcie podľa § 9 ods. 1 zákona o starých exekúciách nebol okresný súd oprávnený skúmať exekučný titul, ktorý už raz bol preskúmaný vtedy, keď v starej exekúcii bolo iným okresným súdom vydané poverenie na vykonanie exekúcie. K tejto námietke ústavný súd uvádza, že z osobitného zákona o starých exekúciách je zrejmé, že jeho účelom bolo zastaviť prebiehajúce exekúcie, v ktorých dlhšiu dobu od povinného nebolo nič vymožené, teda exekúcie, v ktorých sa míňal účel exekučného konania smerujúci k vymoženiu pohľadávky. Zároveň však zostalo zachované právo oprávneného podať nový návrh na vykonanie exekúcie, a to na podklade pôvodného exekučného titulu a upovedomenia o zastavení starej exekúcie. Či už zákon o starých exekúciách alebo Exekučný poriadok však neobsahujú žiadne ustanovenia, z ktorých by bolo možné vyvodiť, že nový návrh na vykonanie exekúcie nemôže exekučný súd posúdiť inak a nepreskúmať exekučný titul. Účelom zákona o starých exekúciách bolo zastaviť jasne vymedzený okruh exekučných konaní. Z toho však nemožno vyvodiť, že nové návrhy na vykonanie exekúcie na podklade starých exekučných titulov by boli vyňaté z procesu ich posúdenia v prípade, ak sa oprávnený rozhodol podať opätovný návrh na vykonanie exekúcie. Záver okresného súdu v tejto časti nevykazuje prvky arbitrárneho alebo zjavne nesprávneho rozhodnutia, a preto je námietka porušenia základných práv sťažovateľa zjavne neopodstatnená.

Čo sa týka námietky retroaktívneho posúdenia exekučného titulu, treba uviesť, že okresný súd posudzoval rozhodcovskú doložku na základe intertemporálnych ustanovení v súčasnosti účinného zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní podľa § 4 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní účinného v čase uzavretia zmluvy medzi povinnou a právnym predchodcom sťažovateľa. Prvky neprípustnej retroaktivity nemožno vyvodiť z toho, že v roku 2012 bola rozhodcovská doložka posúdená súdom ako platná a pri rovnakom skutkovom stave a ustanovení zákona bola v ústavnou sťažnosťou namietanom rozhodnutí posúdená ako neplatná. Zmena výkladu právnych noriem súdmi je dôsledkom vývoja rozhodovacej činnosti, ktorý sa prirodzene spája so zmenami už prijatých záverov. Tak, ako nie sú nemenné právne predpisy, rovnako judikatúra môže podliehať zmenám. Záver okresného súdu v tejto časti nevykazuje prvky arbitrárneho alebo zjavne nesprávneho rozhodnutia. Rovnako nie je neprímeraným zásahom do právnej istoty sťažovateľa. Preto je námietka porušenia základných práv sťažovateľa i v tejto časti zjavne neopodstatnená.

Ďalšia námietka sťažovateľa smeruje porušeniu zásady rovnosti subjektov právnych vzťahov priznaním nadmernej ochrany povinnej v exekučnom konaní. Táto ochrana je výsledkom aplikácie zákonných ustanovení, a to na strane jednej § 53 ods. 3 písm. f) bod 1 Exekučného poriadku a na strane druhej § 4 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní účinného v čase uzavretia zmluvy medzi povinnou a právnym predchodcom sťažovateľa so záverom, že podmienka písomného dojednanja rozhodcovskej doložky je splnená len vtedy, ak je rozhodcovská doložka obsiahnutá v listine podpísanej stranami, ktorá umožňuje zachytenie obsahu rozhodcovskej zmluvy a označenie osôb, ktoré ju dohodli.

Námietka porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahovo zhodného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je preto zjavne neopodstatnená.

Sťažovateľ namietaným rozhodnutím nebol zbavený možnosti domôcť sa svojho práva na súde, keďže nič mu nebráni v tom, aby si svoj nárok proti povinnej uplatnil žalobou na súde v sporovom konaní. Ide o prípustný, zákonom predvídaný zásah súdu do charakteru pohľadávky sťažovateľa, ktorý však nevedie k tomu, že by bol sťažovateľ zbavený práva domáhať sa zapltenie pohľadávky voči povinnej v súdnom konaní alebo že by o túto, dlhé roky nevyožiteľnú pohľadávku prišiel. Námietka porušenia vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na pokojné užívanie majetku čl. 1 dodatkového

	protokolu je preto rovnako zjavne neopodstatnená.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	exekúcia-exekučné konanie exekúcia-exekučný titul rozhodcovské konanie-rozhodcovský rozsudok

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.